

30.12.2018

על "כיתה ט' וכיתה יב' "

גדעון חרובי

בשנת 1953 נערכה בבית הספר בכפר מסיבת פורים של תלמידי התיכון מכיתות ט' ועד יב'. אני הייתי בכיתה יב' בה היו הרבה בנים ומעט בנות.

בכיתה ט', לעומת זאת, היו מעט בנים והרבה בנות, צעירות ויפות... כיוון שבגילים האלה ההורמונים עובדים חזק, היתה משיכה הדדית בין שתי הכיתות.

לפני כשלושה חודשים פנתה אלי ידידתי רותי פלמינגר החרמוני (מכיתה ט') ושאלה אם אוכל לבוא למסיבת ה-80 של כיתה יחד עם השירים של זכריה נצר, המורה שלנו בבית הספר. וכך, אחרי מספר שבועות, הגעתי למסיבה שנערכה בלילה בבניין המתנ"ס, בחלקו הפתוח, בו נערכות הפעילויות בערבי הקיץ. בני הכיתה ישבו ליד שולחנות עגולים ואחרי שהטבנו את ליבנו במטעמים החלה התכנית. כנהוג, העלו את שמות החברים שלא זכו להגיע ליום הזה, ואח"כ קראו מספר חברים מזיכרונותיהם. כשבר כוכבא מדרשי סיפר על ניסן דובדבני המורה לטבע, שהיה גם המחנך של הכיתה שלנו בכיתות ו' ז' ו-ח', בקשתי לספר על ניסן דברים שנודעו לי אחרי הרבה שנים.

ניסן נולד בצפת למשפחת קירשנבוים החסידית, בן אמצעי בין כעשרה ילדים. אביו וסבו היו בין מייסדי המושבה "מחנים" שמדרום לראש פינה שלא החזיקה מעמד והתפרקה.

חברת הכפר מרים סברדלוב (ימהלה) גם היא בת צפת, הכירה את המשפחה שגרה בקרבת משפחתה. ניסן עזב את בית הוריו בגיל ארבע עשרה ועבר לירושלים, לביתה של אחותו הבכורה. הוא מימן את לימודיו באמצעות מכירת עיתונים ועבודות שונות. למד בסמינר למורים שם הכיר את רעיתו, וכך כמורה הגיע לכפר ויתקין עם משפחתו. בנו השני שבתאי נולד בכפר.

במשפחת קירשנבוים הייתה טרגדיה גדולה. אחת הבנות הצעירות נישאה לשוטר יהודי, עולה מהונגריה, שנשלח על ידי "ההגנה" יחד עם עוד עשרה בחורים לתגבר את כוח המשטרה בצפת במאורעות 36-39. שלושה ימים אחרי החתונה נורה החתן על ידי פורע ערבי בעת שיצא מהבית לתחנת המשטרה ומת מפצעיו. בת אחותו של ניסן, אורה אחימאיר (אשת יעקב) כתבה על אמה ומשפחתה את הספר המרתק "כלה".

בשנת 1953 – באותה מסיבת פורים בבית הספר נערכה תחרות בין הכיתות ובמקום הראשון זכתה הכיתה שלנו, כיתה יב', בזכות הדקלום "חיליק חביב", שנכתב על ידי בני

הכיתה מיכה גיסר, גד יעקבי, וארהלה כשר. אותו טקסט שהגיע לאחר מכן לתוכנית "ניחוח חציר" שהושמעה ברדיו ומושמעת מידי פעם ב"קול ישראל".

המסיבה נפתחה בשיר של כיתה ט' שהיה היפה בערב, והושר בהתלהבות על ידי בני ובנות הכיתה. הם לקחו את הלחן של "יום כביסה" שכתב יהויכין סטוצ'בסקי למילים של שמואל בס.

השיר המקורי: (לפי זכרוני)

(בית ראשון ויש עוד שלושה)

בידיים כבוס חיש חש,

עת היא (2X) לעבוד,

נקיים מיד נלבש,

נקיים מאוד.

פזמון:

מי כמונו, מי כמונו, נקיים ילבש,

בידינו הכינונו, בגד זה חדש!

שני בתים בשיר של כיתה ט' שחובר על ידי זכריה נצר:

ידועה היא כיתתנו,

היא תפארת בית ספרנו,

זאת יאמרו גם ידידינו,

בני כיתה יב'!

פזמון:

לה לה לה,

זה דברנו, סיסמתנו

רון של כיתה ט'!

זרוק לבור את המחברת,

נתקומם נכריזה מרד,

יעלוז ישמח לבנו,

חג פורים היום!

פזמון:

לה לה לה,

זה דברנו, סיסמתנו

רון של כיתה ט'!

כפי שאפשר להיווכח מהשיר במפורש הייתה משיכה בין שתי הכיתות וישנו גם זוג אחד שמימש את אהבתו: רבקה פפר מכיתה ט' (מבית חירות) ומיכה גיסר מכיתה יב' (מכפר ויתקין).

אחרי הלימודים היינו מנקים ורוחצים את הכיתות. כל שבוע זוג תלמידים.

בן זוגי היה ישי ספרים, אך טרם סיימנו לנקות את הטור הראשון של השולחנות, וישי פרץ החוצה לעבר כיתה ט' כשהוא ממלמל בקול עורג: "הילדות, הילדות" ... הוא חשש שהתורניות בכיתה ט' יגמרו לנקות לפנינו וילכו הביתה...

אני כמובן הלכתי אחריו, אני לא פראייר לנקות לבד...

ובכיתה ט' שמחה וצהלה: הבנות מפזזות בין טורי השולחנות כשהן מצחקקות וצוהלות וישי אחריהן מנסה לגעת, ללטף, לחבק... אני הייתי הרבה יותר פסיבי...

כעבור פחות משלוש שנים ב-7.11.1955 עמדנו אני ואורה תחת החופה. עברו עוד כארבעה חודשים ב-14.3.1956 השתחררתי מהצבא וחזרנו למשק בכפר, שם השתכנו בחדר אחד בדירה של הורי.

באחד הימים הלכה אורה, כשכרסה בין שיניה, לצרכניה ושם פגשה ברבקה'לה של מכצה (גולדברג). רבקה'לה הסתכלה על הבטן של אורה, התחילה לעשות חשבון וחשבה שמשהו כאן לא בסדר... ואז הביעה את מחשבתה בקול גדול... אבל כעבור שנה + נקלעה גם הניה'לה שלה לאותה סיטואציה... ואז אמרה רבקה'לה: "ככה זה, כשצעירים, לא יודעים לספור. בפעם השניה זה יהיה בדיוק תשעה חודשים"...

ערכה: שרי גלבו

יום כביסה

בידיים כביס חיש-חש.
עת היא לעבוד.
נקיים מיד נלבש,
נקיים מאוד.

מי כמונו מי כמונו
נקיים ילבש.
בידינו הכינונו
בגד זה חדש.

ועתה מהר-מהר
סחטו סחוט,
ועל החבל בחצר
בואו נא לתלות.
פזמון...

לנו רוח, שמש פה
יעזרו חיש-קל,
ועתה מגהץ נא בוא,
גהיץ וגהץ – וחסל.
פזמון...

די, גמרנו קפיץ וקפץ
תוך הבגדים,
גדוד נקי ומגוהץ
אץ לריקודים.